HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מתני' א)ר' יהודה אומר שוקל אדם בשר כנגד הכלי או כנגד הקופיץ וחכ"א [א]אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר: **גמ'** מאי כל עיקר אמר רב יהודה אמר שמואל [ב]אפי' לשמרו מן העכברים אמר רב אידי בר אבין [ג]והוא דתליא בתריטא ואמר רב יהודה אמר שמואל [ד]טבח אומן אסור לשקול בשר ביד ואמר רב יהודה אמר שמואל [ה]טבח אומן אסור לשקול בשר במים ואמר רב חייא בר אשי [ו]אסור לעשות בית יד בבשר אמר רבינא [ז]ובידא שרי אמר רב הונא [ח]מותר לעשות סימן בבשר כי הא ב)דרבה בר רב הונא מחתך לה אתלת קרנתא ר' חייא ור"ש ברבי שוקלין מנה כנגד מנה ביום טוב כמאן לא כרבי יהודה ולא כרבנן אי כר' יהודה האמר שוקל אדם בשר כנגד הכלי או כנגד הקופיץ כנגד הכלי אין כנגד מידי אחרינא לא אי כרבנן הא אמרי אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר אינהו דעבוד כר' יהושע דתניא ר' יהושע אומר שוקלין מנה כנגד מנה ביום טוב אמר רב יוסף הלכה כר' יהושע הואיל ותנן בבכורות כותיה דתנןג) [ט]פסולי המוקדשין הנאתן להקדש [י]ושוקלין מנה כנגד מנה בבכור א"ל אביי ודלמא לא היא עד כאן לא קאמר ר' יהושע הכא אלא דליכא בזיון קדשים אבל התם דאיכא בזיון קדשים לא אי נמי עד כאן לא קאמרי רבנן התם אלא משום דלא מחזי כעובדין דחול אבל הכא דמחזי כעובדין דחול לא למימרא דקפדי אהדדי והא הנהו שב בניתא דאתו לבי רבי ואשתכח חמש מנייהו בי ר' חייא ולא קפיד ר"ש ברבי אמר רב פפא שדי גברא בינייהו אי ר' חייא ור' ישמעאל בר' יוסי אי ר"ש ברבי ובר קפרא: **מתני'** [כ]אין משחיזין את הסכין ביום טוב אבל משיאה על גבי חברתה: **גמ'** אמר רב הונא לא שנו אלא במשחזת של אבן אבל במשחזת של עץ מותר אמר רב יהודה אמר שמואל הא דאמרת של אבן אסור לא אמרן אלא לחדדה אבל להעביר שמנוניתה מותר מכלל דבשל עץ אפילו לחדדה נמי מותר איכא דמתני לה אסיפא בשל עץ מותר אמר רב יהודה אמר שמואל הא דאמרת בשל עץ מותר לא אמרן אלא להעביר שמנוניתה אבל לחדדה אסור מכלל דבשל אבן אפילו להעביר שמנוניתה אסור איכא דמתני לה אמתניתין אין משחיזין את הסכין ביו"ט אמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא לחדדה אבל להעביר שמנוניתה מותר מכלל דע"ג חברתה אפילו לחדדה נמי מותר ואיכא דמתני לה אסיפא אבל משיאה על גבי חברתה אמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא להעביר שמנוניתה אבל לחדדה אסור מכלל דבמשחזת אפילו להעביר שמנוניתה אסור מאן תנא דבמשחזת אסור אמר רב חסדא דלא כר' יהודה (א) ד)דתניא אין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד ר' ה)יהודה מתיר אף מכשירי אוכל נפש א"ל רבא לרב חסדא דרשינן משמך הלכה כרבי יהודה אמר ליה ו)יהא רעוא דכל כי הני מילי מעלייתא תדרשון משמאי אמר רב נחמיה בריה דרב יוסף הוה קאימנא קמיה דרבא והוה קא

מעבר

מתני' ר' יהודה אומר שוקל אדם בשר. טבח המוכר בשר במשקל אע"פ שאסור לשקול בליטרא דהיינו מעשה חול מותר הוא לשקול כנגד הכלי וכנגד הקופיץ סכין גדול שקוצבין בו בשר דליכא שנוי ולא הוי מעשה דחול: **אין משגיחין.** אין מעיינין: **גמ' מאי כל עיקר.** מאי אתא לרבויי האי כל עיקר נימא וחכמים אוסרין: **אפי' לשמרו מן העכברים.** אין נותנין אותו במאזנים התלויין ביתד גבוה: **והוא דתליא בתריטא.** בטבעת שתולין אותן בה כששוקלין דמחזי כנותנו לשם משקל: **טבח אומן.** שיודע לכוין משקל כנגד משקל בידיו: **אסור לשקול בשר ביד.** לאחוז הליטרא בידו אחת והבשר בידו אחרת ולכוין דבחול נמי כיון דאומן הוא בכך אורחיה הכי: **במים.** שיש לו שנתות וסימנים בכלי ונותנין בו מים והסימנים מודיעין אותו כמה המים עולין למעלה בשביל ליטרא בשר שכבר שיערו לכך: **בית יד.** נקב לאחוז בו: **ובידא שרי.** לנקוב באצבעו שרי דלאו דרך חול הוא אבל בסכין דרך חול הוא. כשמוכר בשר עושה בו בית יד ונותנו ללוקח להוליכו לביתו וביו"ט צריך לשנות לעשות היכר שאין מקח וממכר מותר בו: **סימן בבשר.** שלא יחליפהו הנושאו: **אתלת קרנתא.** כשהיה משלח הבשר לביתו כזה

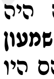

היה רגיל לעשות כל חתיכה בעלת שלש קרנות וכבר היו מכירין אנשי ביתו שזה היה סימן שלו: **ר' חייא ורבי שמעון ברבי.** כשהיו חולקין בשר ביניהם היו שוקלין אותה מנה כנגד מנה ביו"ט: **כנגד כלי אין.** דבחול לאו הכי אורחיה אבל מנה כנגד מנה כך דרך כל החולקין: **הואיל ותנן בבכורות כותיה.** דאסור לשקול ולמכור בכור בעל מום ששחטו כהן בליטרא שלא לעשות מעשה חול בקדשים דבזיון הוא וקתני דמנה כנגד מנה ויודע כמה משקל ראשונה ושוקל כנגדה מותר אלמא לאו עובדא דחול חשיב ליה: **דתנן פסולי המוקדשין הנאתן להקדש ושוקלין מנה כנגד מנה בבכור.** סיפא דמתני' נקט. ורישא הכי איתא כל פסולי המוקדשין נמכרים באטליז ונשקלים בליטרא חוץ מן הבכור והמעשר שהנייתן לבעלים אבל פסולי המוקדשין הנייתן להקדש ושוקלין מנה כנגד מנה בבכור. וכן פירושה כל קדשים בעלי מומים שנפדו במומן אף על פי שעדיין מקלת קדושה עליהן שאסרן הכתוב בגיזה ועבודה כדאמרינן בבכורות (דף טו.) תזבח ז) ולא גיזה וכו' אפילו הכי נוהגין מעשה חולין בהן בזו שנשחטין באטליז ונמכרין באטליז בליטרא חוץ מן הבכור והמעשר שהניית מכירתן ביוקר אינה להקדש אלא לבעלים לפי שאין להם פדיון במומם להיות דמיהן נכנסין לקדושתן דבבכור נאמר לא תפדה ח) ובמעשר נאמר לא יגאל (ויקרא כז) אלא נאכלין לבעלים במומן הלכך אין נוהגין בהן מעשה חולין במכירת בשרם כשנפל בהן מום ושחטום הבעלים בעלים דבכור כהן ובעלים דמעשר ישראל אבל שאר פסולי המוקדשים הניית מכירתן ביוקר להקדש היא ואע"פ שכבר נפדו קודם שחיטה דהא קודם פדייה אין נשחטין דבעי העמדה והערכה אפי' הכי הניית מכירתן ביוקר להקדש שלפי מה שיודע שהנאתו יפה הוא מוסיף פדיונו מתחלתו לפיכך מבזין אותו למוכרו באטליז שהכל פונים שם ליקח בשר: **ושוקלין מנה כנגד מנה.** כשמוכרו בתוך הבית אלמא כי האי גונא לאו משקל הוי: **לא היא.** לא סבירא להו לרבנן דבכורות כר' יהושע בי"ט ולא ר' יהושע ס"ל בבכור דשרי: **ע"כ לא קאמרי רבנן התם אלא דלא עביד מעשה דחול.** דהתם מכירה היא ואין דרך לשקול בשר הנמכר במנה כנגד מנה: **אבל הכא.** גבי רבי חייא ור"ש ברבי קא עבדי עובדין דחול דהא חלוקה היא וכן דרך כל החולקין ולא סבירא להו לרבנן דבכורות כר' יהושע: **ומי קפדי אהדדי.** ר' חייא ור"ש ברבי לחלוק בשר במשקל והלא מוותרין זה לזה ונוטלין זה משל זה משום חבה: **דהנהו שב בניתא.** שבעה דגים שבאו לרבי ונמצא שנטל רבי חייא חמש והוליכן לביתו: **ולא קפיד רבי שמעון ברבי.** לומר משל אבי הוא נזון יותר ממני: **אי ר' חייא ור' ישמעאל בר' יוסי.** היו אותן שחלקו שהן היו רגילין ליקח זה עם זה אי ר"ש ברבי ובר קפרא: **מתני' אין משחיזין.** אגוייזי"ר בלע"ז: **אבל משיאה על גבי חברתה.** דמשני מדרך חול: **גמ' משחזת של אבן.** דמתקנת ליה שפיר דמחזי כמתקן בחול: **מכלל דבשל עץ כו'.** גמרא קא דייק מדאוקי רב יהודה איסורא בשל אבן בלחדדה מכלל דבשל עץ אף לחדדה שרי דמאי דאסר רב הונא בשל אבן שרי דכוותה בשל עץ: **איכא דמתני לה.** להא דרב יהודה: **אסיפא.** דמלתיה דרב הונא: **איכא דמתני לה.** להא דרב יהודה אמתני' ולאו אמלתיה דרב הונא: **לחדדה.** הוי תקון. להעביר שמנונית אינו אלא כהדחה בעלמא: **מתיר אף מכשירי אוכל נפש.** וטעמא משום דדריש יעשה לכם ט) לכל צרכיכם: **דרשינן משמך.** נדרוש משמך:

מעבר

מסורת הש"ס

א) [לקמן כט.], ב) ב"מ כג: חולין לה:, ג) בכורות לא., ד) לקמן לו: מגילה ז: שבת ס: קכד. קלז: [תוספ' מגילה פ"א], ה) [הך דר"י ליתא במשנה ולכן שפיר גרסינן דתניא], ו) [יבמות פ. כתובות סח.], ז) [דברים יב], ח) [במדבר יח], ט) [שמות יב],

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' דתנן אין בין יום טוב לשבת:

◆

לעזי רש"י

אגוייזי"ר [אגוישיי"ר]. להשחיז.

◆

מוסף רש"י

אתלת קרנתא. כשהיה שולח בשר לאשתו ביד נכרי עושה החתיכה בת ג' קרנות (ב"מ כג:) או: משום סימן שלא יגנבו ממנה אנשי ביתו (חולין צה:). **פסולי המוקדשין.** קדשים שנפל בהן מום, **הנאתן להקדש.** אם מוכרין אותן ביוקר הנאת הקדש היא (בכורות לא. וגי' הב"ח: טובת הנאה להקדש הוא). **ושוקלין מנה כנגד מנה בבכור.** שאם יש לו חתיכת בשר חולין שנשקלה בליטרא יכול לשקול בשר בכור כנגדה (שם). **אבל משיאה.** לשון השחזה (בראשית כז ג). **אין בין יו"ט לשבת.** להיות מותר לכתחילה ביום טוב מה שאסור בשבת, אבל לענין עונשין יש הרבה, שזה בסקילה וכרת וזה בלאו גרידא (מגילה ז:).

◆

רבינו חננאל

[מתני'] וחכמים אומרים אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר. אמר שמואל אפילו לשומרו מן העכברים אל יתנהו בכף מאזנים, והוא דתליא בתריטא, שנראה כשוקל בשר. אמר רב יהודה אמר שמואל טבח אומן אסור לשקול בשר ביד. דנראה כאלו במאזנים הוא שוקל, כיון דמשער בידיו כמה שיש בו והוא אומן בזה ודאי מכוון המשקל וכמאזנים חשוב. ירושלמי תני הטבח לא יהא שוקל בידו ויניח, שידו כליטרא, אלא חותך בידו בסכין, ונותן לזה ולזה. וכן (השוקל) [אסור לשקול] במים. אמר רב אסור לעשות בית יד בבשר. פירוש עושין לו מקום כדי שיהיה תולה אותו באותו המקום, וכשרוצה לחתוך ממנו אוחז באותו המקום, והוא נקרא בית יד, שנראה כעושה כלי ביו"ט. והני מילי בסכין, אבל ביד שרי. אמר רב הונא מותר לעשות סימן בבשר, כרב הונא דהוה מחתך ליה אתלת קרנתא. **רבי חייא ורבי שמעון ברבי היו שוקלין מנה כנגד מנה ביו"ט,** כשחולקין הבשר ביניהן. למימרא דקפדי אהדדי שלא יטול אחד מהן יותר מחברו, והא מוותרין הוו להדדי,

עין משפט
נר מצוה

לד א ב ג ד ה מיי' פ"ד מהלכות יו"ט הלכה כ סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סימן תק סעיף ב:

לה ו ז ח מיי' פ"ג שם הלכה ו טוש"ע א"ח שם סעיף ג:

לו ט מיי' פ"א מהלכות איסורי מזבח הי"ב:

לז י מיי' פ"א מהלכות בכורות הלכה יח סמג לאוין שמג טוש"ע י"ד סימן שו סעיף ו:

לח כ מיי' פ"ד מהל' יו"ט הלכה ט סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סימן תקט סעיף ב:

◆

רבינו חננאל (המשך)

דהא קנו שבעי בוניתא, ואישתכח בי ר' חייא חמשה מינייהו, ולא קפיד ר' שמעון בר'. ופרקינן ר' שמעון ור' חייא מוותרי להדדי, והני או ר' חייא ור' ישמעאל או ר"ש [ו]בר קפרא. והא דשקלי מנה כנגד מנה כמאן, לא כר' יהודה ולא כרבנן דמתניתין כו'. ואמרינן אינהו דעבוד כר' יהושע, דתניא ר' יהושע אומר שוקלין מנה כנגד מנה ביו"ט. ואמר רב יוסף הילכתא כר' יהושע הואיל ותנן בבכורות כוותיה, דתנן פסולי המוקדשין הנאתן להקדש ושוקלין מנה כנגד מנה בבכור. ודחה אביי ואמר ודילמא לא אמר ר' יהושע דשוקלין מנה כנגד מנה אלא ביו"ט, אבל בבכור דאיכא בזיון קדשים אפילו מנה כנגד מנה אסור. אי נמי עד כאן לא שרו רבנן מנה כנגד מנה בבכור אלא משום דלא עביד עובדין דחולין, דבחולין שוקלין בליטרא, ובבכור התירו מנה כנגד מנה, אבל ביו"ט דשקיל במאזנים כעובדא דחול אסרי, ונדחת דוקיא דרב יוסף. **מתני'** אין משחיזין את הסכין כו'. ואסיקנא אבל משיאה ע"ג חברתה, אמר שמואל ל"ש אלא להעביר שמנוניתא, אבל לחדדה אסור, והשחזה עצמה אפילו להעביר שמנוניתא אסור. מאן תנא אין משחיזין, דלא כר' יהודה דתניא אין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד, הא כל דבר שאינו אוכל נפש שבת ויו"ט שוין, ר' יהודה מתיר אף מכשירי אוכל נפש. א"ל רבא לרב חסדא דרשינן משמך הלכה כרבי יהודה, א"ל יהא רעוא כל מילי מעלייתא תדרשון משמיי. ירושלמי רבי מנא ורבי יוסי בר בון אתפלגון, חד אמר מיפוח בהמה ביו"ט [כל עמא] שרי, מיחבוט רבי חייא ור' שמעון, חד אסר וחד שרי. תני רבן שמעון בן גמליאל אומר אף מפייס אדם את עצמו בליטרא לידע מה הגיע לו כהדא [רמי מנא זבן חרובן דשמיטה אתא שאל לרבי חזקיה א"ל נהגין כהדא] דרשב"ג. תני הטבח לא יהא שוקל בידו ויניח שידו כליטרא היא, אבל חותך בסכין ונותן לזה ולזה. תני אין מרגילין ביו"ט ולא בחול בבכור ולא בפסולי המוקדשין, א"ר בון שלא יהא כעובד עבודה בחייו.